

ÅRSMELDING FOR 2020

11. mars 2021

Gammelt bilde fra Bønsdalen (Digitale Eidsvoll)

Innholdsfortegnelse

Årsmøtet 27. februar 2020	2
Takk	2
2020 Et annerledes år	3
Endringsvilje, endringsbehov, utfordringer	3
Digitale medier – ungt engasjement	3
Medlemskap og kontingentrutiner	3
Kommunikasjon og media:	4
Styreweb, RHL, LLH, Face Book, Eidsvollhistorielag.no, EUB	4
Digital informasjonsplattform – Visit Norway	4
Eidsvoll kommune	4
Dokumentasjon - tjenester	4
Digitale Eidsvoll	4
Aktiviteter, prosjekter, oppgaver og utfordringer	5
Tradisjonelle arrangementer	5
Bok Eidsvoll	5
Bilder – arkiver, digitalisering, samarbeid med Digitale Eidsvoll	5
Tursti/skilting	5
Slekt og data	5
EUB – Wergelandsdikt	5
Eidsivatinget	5
Foredrag	5
Eidsvoll Bygdebok	6
Årskalender	6
Severdigheter i Eidsvoll, QR-koder og «blå skilt»	6
Annet	6

Eidsvoll Historielag har en viktig rolle som identitetsbevarer og -skaper ved å ta vare på og bevisstgjøre kulturminner og immateriell kulturarv. I vår svært ekspansive kommune og region er dette en viktig samfunnsoppgave, særlig for nye innbyggere og barn/unge. Det er også viktig at kulturarven danner grunnlag for å skape ny kultur og kulturelle uttrykk. Hele kommunen er arbeidsområde.

Vi har håp og forventning om direkte og god kommunikasjon mellom medlemmene og styret og inviterer hver enkelt til å engasjere seg på det nivået du ønsker. Ditt lokalsamfunn har bruk for deg!

For styret

Rolf Anker Thon

Årsmøtet 27. februar 2020

Årsmøtet ble som vanlig holdt i auditoriet i Wergelands Hus, Eidsvoll 1814. Det var full sal på foredragene før årsmøtet, og godt frammøte også under årsmøtet.

Foredragsholdere og -tema var:

- Bjørn Dæhlie - Forslag om nytt tinghus i Eidsvoll
Arne Sundli - Arv og Miljø, om tidligere tider i Sundet og på Råholt

Spørsmålet om regnskap og økonomi fikk spesielt fokus pga store utgifter i forbindelse med oppryddinger i medlemsregisteret i 2019. Det nye styret fikk i oppdrag å følge opp dette. Valg ble gjennomført i henhold til vedtektene, og styret konstituerte seg på første styremøte:

Leder:	Rolf Anker Thon	
Styremedlemmer:	Haaken Eric Mathiesen – nestleder	
	Roald Haugen	
	Ingeborg Skatvedt	
	Bjørn Hytjanstorp	
	Helle Karterud	
	Turid Opland	
	Kjell Ola Dahl	
Vararepresentant:	Gunnar Gravdal Nerhus	
Valgkomite:	Marit Sveen	1 år
	Torstein Owe	2 år
	Åse Karin Paulsen	3 år
Revisorer:	Vigleik Sexe	1 år
	Kjell Marstein	1 år

Takk

Styret vil gjerne rette en takk til alle medlemmene for trofast medlemskap i et krevende år. Mange har opplevd 2020 som et "annus horribilis" som har bydd på utfordringer langt utenfor det vi noen gang har tenkt oss. Historielaget har ikke kunnet være så synlig som vi vil. Det har vært liten eller ingen mulighet for utadvendte og sosiale aktiviteter, og mange av oss har kjent sterkt på det å være i sosial isolasjon. Begivenhetene har vist oss hvor viktig det er å stå sammen og samvirke for å ta vare på livskvalitet og verdier.

Med alle gode ønsker for bedre tider!

Styret

2020 Et annerledes år

Det har vært avholdt 8 ordinære styremøter. To av styremøtene har vært digitale. I tillegg har styret brukt epost og telefon i saksbehandlingen ved en rekke anledninger.

Styret la opp til et svært aktivt år med målrettede prosjekter i tillegg til de planlagte tradisjonelle medlemsmøtene og representasjonsoppgavene sammen med våre nære partnere.

I tillegg definerte styret nye prosjekter som hvert styremedlem tok ansvar for gjennomføringen av. Fremtiden var lys, spennende og positivt utfordrende. Spesielt fokus ble satt på ajourføring av medlemsregisteret, oversikt over økonomien og prosjekter som gir synlighet og er interessante for folk flest. Aktiv kontakt med «kommunen» har også vært prioritert.

Tidlig i mars kom coronapresset på samfunnet, og 12. mars ble landet langt på vei stengt. For det frivillige kulturlivet var det en katastrofe. Også Eidsvoll Historielag måtte avlyse aktivitetene i påvente av en lysere framtid. I skrivende stund opplever vi fortsatt restriksjoner som begrenser all virksomhet betydelig. I lange perioder var det ikke mulig å treffes fysisk, den sosiale dimensjonen forsvant for en stor del.

Endringsvilje, endringsbehov, utfordringer

Det nye styret hadde lagt opp til et ambisiøst program for Eidsvoll Historielag. Fokusområdene var/er utadvendt virksomhet og synlighet. Dessuten aktiviteter hvor yngre generasjoner utfordres til engasjement i egen identitet og kultur. Samvirking med naturlige partnere og helhetstenkning har prioritert. Digitale aktiviteter og medier ble satt på dagsordenen.

Eidsvoll kommune er den landkommunen i Norge med sterkest utvikling. Dette fører med seg utfordringer, aller mest i Råholtområdet/sørbygda hvor tilflytningen er sterkest, og hvor behovet for å skape tilhørighet og identitet er størst. Flere av prosjektene våre motiveres av dette. Vi vil gjerne at kulturarven skal ha en naturlig plass i lokalsamfunnet og gi grunnlag for utvikling av «ny kultur».

I offentlig profilering av Eidsvoll brukes ofte argumentet om at det er kort vei til Oslo med jernbanen som grunn til at folk skal flytte *til* Eidsvoll. Det er viktig, men samtidig spør vi om hvorfor man skal flytte til en kommune fordi det er lett å reise *derfra*... Man burde heller være opptatt av å skape trivelige miljøer for bosetning OG nærings- og annen virksomhet.

Digitale medier – ungt engasjement

Digitale medier er viktige for bevaring av kulturarv og kulturuttrykk og kanskje enda mer hva gjelder formidlingen. Historielaget ønsker å prioritere å utvikle denne delen av sin virksomhet. Vi vil utfordre våre medlemmer og unge i Eidsvoll til å finne og påta seg oppgaver. Vi har drøftet mulige relevante digitale kulturaktiviteter med kulturskole og ung fritid uten at det har vært mulig å konkretisere prosjekter foreløpig. Vi vil fortsette med dette.

Medlemskap og kontingentrutiner

Ved utgangen av 2020 har vi 231 registrerte medlemmer i vårt register. Vi sender kontingentfaktura på epost via dette systemet. Ikke alle har eller vil ha epost. Disse faktureres via brev. Kontingentfakturaen sendes ut i mars/april for inneværende år.

Kommunikasjon og media

En av våre viktigste utfordringer! Vi vil formidle Eidsvolls fantastiske kulturarv til et bredt publikum. Tradisjonelle kanaler er fortsatt vesentlige fundament for informasjon, men digitale plattformer har tatt over førsteplassen for informasjonsformidling og kommunikasjon. Uten en aktiv holdning til digitale kanaler vil historielaget fort kunne bli «et historisk lag». Sentralt står også det å ha møteplasser hvor man treffer hverandre rundt kulturelle aktiviteter. Helt klart et høyt prioritert område!

Styreweb, RHL, LLH, Face Book, Eidsvollhistorielag.no, EUB

Som medlem av Romerike Historielag, RHL, bruker vi Styreweb som er en nettportal spesielt utviklet for frivillige foreninger. Medlemsregisteret vårt ligger her, noe som gjør det enkelt å sende brev/hilsener til alle medlemmene via epost og/eller SMS. Pandemien har dessverre påvirket samarbeidet også med Romerike Historielag. RHL organiserer 17 lokale historielag i Akershus, og vi mener det er viktig å være en del av dette nettverket. Historielaget er også medlem av Landslaget for Lokalhistorie, LLH. I tillegg til LLHs tjenestetilbud åpner det også for momsrefusjon.

Vi har det siste året søkt å være mer aktive på vår FaceBookside. Det er gledelig at snart 500 personer har «likt» siden vår og følger den. Websiden, www.eidsvollhistorielag.no, inneholder foreløpig stort sett statistisk informasjon.

Eidsvoll Ullensaker Blad er en naturlig mediekanal for historielaget, og for mange av våre medlemmer er lokalavisen fortsatt den viktigste informasjonskanalen. Vi har hatt 5 møter med redaksjonen i løpet av året for å finne plass til innlegg og samarbeidsoppgaver. Det uttrykkes stor vilje til konkrete aktiviteter, men det er ikke like lett å omsette dem i praksis.

Digital informasjonsplattform – Visit Norway

Vi har startet dialog med «Visit Greater Oslo/Visit Norway» med hensikt å utvikle et samarbeid om en nasjonal digital profil for historielaget med lenker til severdigheter og tilbud i Eidsvoll. I den sammenhengen ønsker vi å tilby deltakelse fra andre foreninger i Eidsvoll og fra Eidsvoll kommune.

Eidsvoll kommune

Historielaget har god dialog med kulturetaten og hovedutvalget for oppvekst og kultur. Vi er også høringspart ved bygningsmessige reguleringer og relevante utviklingsprosjekter i kommunen. Vi ønsker å framstå som en foretrukket samarbeidspartner med kommunen i spørsmål om kulturarv og kulturprosjekter.

Dokumentasjon - tjenester

Ikke sjelden får historielaget spørsmål utenbygds fra om lokale forhold, ofte knyttet til slektsforskning og gårdshistorie. Ved slike forespørsler blir av og til alle medlemmene spurt via epost om informasjon. Medlemmenes kunnskap om lokalhistorien er høy, og flere ganger har vi kunnet gi interessante gode tilbakemeldinger til spørsmålstillerne. Face Book er ofte et godt medium for slik kommunikasjon.

Digitale Eidsvoll

Digitale Eidsvoll nevnes spesielt i denne sammenhengen. Deres kompetanse og bildearkiv har uvurderlig dokumentarisk betydning for Eidsvoll. For historielaget er det helt naturlig å ha et aktivt samarbeid med Digitale Eidsvoll.

Aktiviteter, prosjekter, oppgaver og utfordringer

Tradisjonelle arrangementer

De tradisjonelle arrangementene sammen med Gullverkets Circumferens, Feiring Jernverks venner og Bygdetunets venner ble avlyst pga Covid 19-situasjonen. Det samme gjaldt flere planlagte foredrag i historielagets regi og det tradisjonelle julemarkedet på Stallgården. Disse videreføres neste år.

Bok Eidsvoll

Historielaget har gjennom årene gitt ut et titalls bøker om ulike lokalhistoriske temaer. Selv om vi er i samtaler om mulige bokprosjekter, er vi ikke direkte aktive i nye prosjekter. Vi vil imidlertid gjerne omsette det vi har på lager. Norli Bokhandel (tidl. Halvorsen) har til enhver tid ei egen hylle med lokalhistoriske bøker fra Bok Eidsvoll. Vi har vanligvis utstilling med salg ved arrangementer gjennom årene. I 2020 har arrangementene vært avlyste, dermed også boksaget. I november ble det satt opp utstilling og salg av bøkene i Norli Bokhandel og Eidsvoll Bibliotek, og vi solgte noen bøker der.

Bilder – arkiver, digitalisering, samarbeid med Digitale Eidsvoll

Vi har fått ansvaret for flere bildearkiver med titusenvise av fotos, stort sett negativer, bl.a. etter fotografene Bry & Skuggedal. Vi arbeider med å få til digitalisering av disse, og er sammen med Digitale Eidsvoll i dialog med blant andre EUB om et digitaliseringsprosjekt. Prosjekt er stort og krever betydelige ressurser. Vi søker partnere som kan bidra økonomisk til dette.

Industri-/kultursti - skilting

Historielaget fikk i 2019 økonomisk bidrag fra Eidsvoll kommune til informasjonsskilt ved Andelva/kulturstien i Bønsdalen. Vi har samarbeidet med Reklame-huset.no om design og produksjon av disse. De skal settes opp våren 2021.

Slekt og data

Historielaget har tilrettelagt tilbud om «slekt og data» igjen. Det vil starte så snart situasjonen tillater det.

EUB – Wergelandsdikt

Historielaget fikk tilgang til to permer med dikt av Henrik Wergeland, som var publisert i EUB i 2008 sammen med innlegg fra Eidsvollborgere om hva diktet betydde for innsenderen av diktet. EUB gikk med på å publisere noen av disse innleggene gjennom sommeren. Elen Egeland og Vidar Mohn påtok seg å velge 12 dikt og fronte dette overfor avisen som har publisert en del av disse gjennom sommeren og høsten.

Eidsivatinget

Historielaget har en naturlig interesse også i eldre historie og har vært deltakende i faggruppa for Eidsivatinget siden oppstarten. Aktive prosjekter i 2020: Skilting ved Andelva/Pilegrimsleden og kulturstien, foredragsserie, utvikling av Tingvoll som attraksjon i Eidsvoll, fagseminaret «forhandling og samhandling».

Kulturarvens betydning for arbeidet med Grunnloven og opprettelse av vårt konstitusjonelle demokrati ligger nær, og i august fikk vi besøk av professor Jørn Øyrehagen Sunde som trakk de lange linjene og foredro for et fullsatt «Badet». Flere foredrag er planlagt fram mot tusenårsjubileet i 2022.

Foredrag

Styret la opp til en serie miniforedrag i samarbeid med Eidsvoll Bibliotek. Også her måtte vi utsette, men rakk å gjennomføre et foredrag om Tragedien om Scandinavian Star før nedstengingen. Forfatter Kjell Ola Dahl, som er medlem av historielagets styre, har skrevet bøker om temaet og var foredragsholder.

Kjell Ola Dahl

De andre foredragene på lista er foreløpig utsatt til det er mulig å tilby dem fysisk. Disse er blant annet om Raviner på Romerike, Kirsten Flagstad og Cecilie Thoresen, sagbruket på Eidsvoll Verk m.fl.

Eidsvoll Bygdebok

Historielaget har tatt initiativ til å få ferdigstilt arbeidet med 3. bind av «Bygdeboka». Ressurspersoner i historielaget har engasjert seg i prosessen som nå er godt i gang med Simen Flyen som forfatter.

Årskalender

Vi lagde en årskalender for 2021 med gamle bilder som viser noen av Eidsvolls «mange ansikter» for salg. Et fint samarbeid med Digitale Eidsvoll som ga oss fine bilder.

Severdigheter i Eidsvoll, QR-koder og «blå skilt».

Eidsvoll kommune har ikke et felles nettsted eller publikasjon hvor man har samlet informasjon om severdigheter, tilbud, virksomheter og annet som er interessant for nye innbyggere og folk flest. Historielaget satte temaet på sin prosjektlister og har ved flere anledninger tatt opp spørsmålet med kulturetaten og politikere i kommunen. Flere andre frivillige grupper har også begynt å drøfte dette, og vi følger opp der vi kan.

I siste årsmøte ble det fremmet forslag om å ta initiativ til å merke historiske bygninger med «blå skilt» og QR-koder. Historielaget ser behovet og har undersøkt prosedyrer og muligheter. Vi har bl.a. gått gjennom SEFRAK-registeret for Eidsvoll (SEFRAK = "Sekretariatet For Registrering Av Faste Kulturminne i Noreg," hos Riksantikvaren) og «Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer i Eidsvoll» fra 2010. Materialet er omfattende, og styret konkluderte med at et slikt prosjekt bør være forankret i kommunen. Temaet er deretter tatt opp muntlig med kulturetaten og leder for oppvekst og kulturutvalget, men er ikke fulgt opp aktivt foreløpig.

Annet

I desember ble vårt styremedlem Bjørn Hytjanstorp fortjent æret med årets frivillighetspris. Vi gratulerer!

